

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

Utenriksministeren

Storingsrepresentant Ine Marie Eriksen Søreide
Høyres stortingsgruppe
Stortinget
0026 Oslo
Sendes også pr telefaks 23313851

Oslo, 17. februar 2010

Vedrørende sak om bistand til norske borgere i Marokko

Jeg viser til ditt brev av 3. februar 2010. Under pressekonferansen om ovennevnte sak 1. februar, sa jeg at det ville bli foretatt en intern gjennomgang av utenriktjenestens rolle da de to mindreårige barna ble tilbakeført til Norge i juli 2009. Denne er nå gjennomført i samarbeid med Forsvarsdepartementet og Justisdepartementet.

Før jeg svarer på dine konkrete spørsmål, vil jeg innledningsvis redegjøre for situasjonen for de to mindreårige norske statsborgerne frem mot midten av juli 2009.

Utenriktjenesten hadde i 2009 vært engasjert i denne vanskelige saken i mer enn to år. Våren 2007 ble utenriktjenesten første gang orientert om saken, blant annet av barnas mor, Anne Cecilie Hopstock. I august 2008 ble Hopstock midlertidig tilkjent foreldreansvaret for barna i Oslo tingrett. Hopstock fikk foreldreansvaret alene ved dom i Oslo tingrett 22. desember 2008. I 2009 reiste Oslo politidistrikt siktelse mot Khaled Skah og Oslo statsadvokatembete reiste tiltale senere samme år. Utenriktjenesten bidro til å gjøre ovennevnte kjent for marokkanske myndigheter og anmodet om at de relevante kjennelser ble forkynt for Khaled Skah.

Utenriktjenesten bisto Hopstock på ulike måter ved gjentatte anledninger, blant annet i arbeidet med å finne en minnelig løsning, uten at dette førte frem. Barnas mor engasjerte en lokal advokat for å fremme saken i marokkansk rett, og det ble arbeidet langs dette sporet helt frem til juli 2009.

Barnas mor uttrykte tidlig bekymring for barnas situasjon og deres sikkerhet. Utenriktjenesten videreformidlet dette til marokkanske myndigheter og anmodet ved flere anledninger om at det ble truffet tiltak for å ivareta barnas sikkerhet. Da barna den 5. mars 2009 rømte fra det sted der faren hadde anbrakt dem og anmodet om bistand fra utenriktjenesten, ble det søkt å finne en løsning innenfor marokkansk rett.

Marokkanske myndigheter ble orientert om at barna var i en prekær situasjon. De ble oppfordret til å treffe egnede tiltak, for eksempel å ta ansvar for barna ved å plassere dem på et sikkert sted utenfor både fars og mors omsorg i påvente av en rettslig prosess i Marokko. Lokal rett besluttet at barna skulle tilbakeføres til sin far, uten at det ble iverksatt tiltak for å ivareta barnas sikkerhet. Utenriktjenestens personell i Marokko kom etter hvert i en utsatt situasjon på grunn av trusler fra faren, noe som også ble tatt opp med marokkanske myndigheter.

Ut over våren 2009 kom det nye, alvorlige bekymringsmeldinger om barnas sikkerhet. Utenriktjenesten rettet da igjen forespørsler til marokkanske myndigheter om å følge opp barnas sikkerhet inntil saken kunne finne en løsning innenfor det marokkanske rettssystem, uten at vi kan se at dette ble fulgt opp fra marokkansk side.

Jeg rettet også selv en henvendelse om saken til min marokkanske kollega i form av et brev datert 19. juni 2009. Jeg orienterte ham om de faktiske forhold, om den norske rettsavgjørelsen om barnefordeling og om at vi hadde mottatt bekymringsfull informasjon om barnas situasjon. På det grunnlag anmodet jeg om at marokkanske myndigheter prioriterte saken.

Da de to barna igjen rømte fra sin far den 19. juli 2009 og søkte bistand fra norske myndigheter for å ivareta sin sikkerhet, oppfattet jeg dette som en nødssituasjon. Det er en kjerneoppgave for utenriktjenesten å beskytte egne statsborgeres interesser i utlandet. I dette tilfellet ga barna klart uttrykk for at de fryktet for sine liv dersom de igjen kom i fars varetekt. Det ble derfor helt ekstraordinært gitt instruks om at barna skulle få tilhold på ambassaden. Dagen etter hadde jeg en telefonsamtale med min marokkanske kollega, der han blant annet ble orientert om situasjonen. Utsiktene var da, gitt de tidligere hendelser i saken, at barna kunne komme til å oppholde seg på ambassadens område inntil en løsning basert på det rettslige sporet eller en diplomatisk løsning kunne finnes.

Den 22. juli 2009 anmodet Hopstock om at barna skulle overlates til en person hun hadde gitt fullmakt til. Norske myndigheter hadde ikke da grunnlag for å holde dem tilbake. Samtidig var det vår plikt å opptre slik at deres sikkerhet ble ivaretatt.

Jeg har lagt vekt på å orientere nokså fyldig om sakens bakgrunn og kommer nå til svarene på dine konkrete spørsmål:

1. Når (dato) og på hvilken måte ble representanter for Utenriksdepartementet først oppmerksomme på at norsk militært personell kunne være involvert i denne saken?

Den 21. juni 2009 fremkom det under en samtale mellom en representant for utenriktjenesten og Hopstocks rådgiver informasjon som tydet på at denne rådgiveren og hans firma hadde kontakt med personer med tilknytning til Forsvaret i forbindelse med oppdrag firmaet utførte.

Den 20. juli 2009 ble en representant for utenriksstjenesten oppringt av en person med tilknytning til Forsvaret. Utenriksstjenestens representant fikk inntrykk av at vedkommende tok kontakt i forbindelse med vurdering av egen deltakelse i en operasjon Hopstock og hennes rådgiver var i ferd med å organisere.

Etter at barna var kommet tilbake til Norge, ble det gjennomført samtaler med flere av representantene for utenriksstjenesten som kjente saken. Opplysninger om antatt involvering av personell med tilknytning til Politiet og Forsvaret ble videreformidlet fra Utenriksdepartementet til Justisdepartementet og Forsvarsdepartementet 7. august 2009.

2. Fant det sted noen form for kontakt mellom representanter for utenriksdepartementet og de personer som på oppdrag av Anne Cecilie Hopstock hentet hennes to barn ut av Marokko? Når og på hvilken måte fant eventuelt slik kontakt sted?

Hopstock var ved flere anledninger i møter med utenriksstjenestens representanter i mai/juni 2009, både i Norge og i Marokko, ledsaget av en person hun hadde engasjert som sin rådgiver i saken. Vedkommende rådgiver er ikke ansatt i Forsvaret. I dagene 19.-22. juli 2009 var det telefonkontakt mellom vedkommende rådgiver og utenriksstjenestens representanter. Som nevnt ovenfor, ble også en av utenriksstjenestens representanter oppringt av en person med tilknytning til Forsvaret den 20. juli 2009.

Hopstock anmodet den 22. juli 2009 utenriksstjenesten om å overlate barna til vedkommende rådgiver. Det ble gjennomført et kort møte mellom vedkommende rådgiver, ytterligere en person (som etter det utenriksstjenesten kjenner til ikke har tjenesteforhold til Forsvaret) og en av utenriksstjenestens representanter på formiddagen samme dag, før barna kort tid etter ble kjørt ut av ambassaden til et avtalt sted i nærheten og overlatt til vedkommende rådgiver.

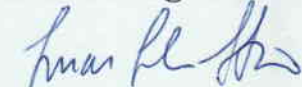
Forsvarsdepartementet har brakt på det rene at personene med tilknytning til Forsvaret kun var med på reise med seilbåt til og fra Marokko. Det har ikke fremkommet opplysninger om kontakt mellom representanter for utenriksstjenesten og personell med tilknytning til Forsvaret, bortsett fra den ene telefonsamtalen den 20. juli 2009, på et tidspunkt da den private operasjonen var i ferd med å bli organisert.

3. Var eventuell kontakt på noen måte egnet til å skape et inntrykk av at militært personell hadde en formell eller uformell aksept fra norske myndigheter til å gjennomføre et slikt oppdrag?

Jeg viser til ovenstående. Utenriksstjenesten har gitt omfattende og til dels ekstraordinær bistand til Hopstock i en særdeles vanskelig sak. Eventuelle ordre til militært personell følger klare og strengt definerte instruksjonslinjer. Jeg vurderer det

slik at utenriksstjenestens kontakt med Hopstock og hennes rådgivere, samt den ene telefonsamtalen mellom en representant for utenriksstjenesten og en person med tilknytning til Forsvaret, ikke på noen måte kunne forstås som en aksept fra norske myndigheter til at militært personell gjennomførte et slikt oppdrag.

Med vennlig hilsen

Jonas Gahr Støre